

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بنیاد ملی
معاونت آینده سازان

معاونت آینده سازان

پرستشخان شیوه نامه بهره مندی دانش آموزان برتر دانشگاهی از تسهیلات دوره پسادکتری

(طرح شهید دکتر چمران)

ویراست اول

زمستان ۱۳۹۹

بنیاد ملی نخبگان بر اساس اقدامات تکلیفی سند راهبردی کشور در امور نخبگان، با کمک سایر نهادهای کشور، تسهیلات متنوعی را برای اقشار مختلف اجتماع نخبگانی در سطوح مختلف فراهم آورده است. شناسایی، هدایت، توانمندسازی، جذب و بکارگیری، زمینه‌سازی برای اثرگذاری و همچنین تکریم و الگوسازی از مؤلفه‌های مسیر نخبگانی است و لذا، در راستای اجرایی‌سازی سند راهبردی کشور در امور نخبگان و بر اساس مواد ۴ و ۷ آیین‌نامه احراز استعدادها برتر و نخبگی مصوب جلسه ۵۸۹ شورای عالی انقلاب فرهنگی، به منظور حمایت از دانش‌آموختگان دانشگاه‌های کشور، آیین‌نامه انتخاب دانش‌آموختگان برتر آموزشی-پژوهشی-نوآوری در تاریخ ۱۳۸۹/۱/۲۵ به تصویب هیئت امنای بنیاد رسید.

پس از ابلاغ سند راهبردی کشور در امور نخبگان، برای اجرای بند ۱ ماده ۳

اساسنامه و اجرای اقدام‌های ملی ۱-۱-۱، ۲-۱-۲، ۳-۱-۳، ۲-۱-۲ و ۳-۱-۳ و ۵-۱-۳ از سند راهبردی کشور، در اردیبهشت‌ماه سال ۱۳۹۴، آیین‌نامه شناسایی و پشتیبانی از دانش‌آموختگان برتر دانشگاهی، به تصویب هیئت امنای بنیاد رسید. اهم مفاد مندرج در آیین‌نامه مذکور عبارتند از:

لذا برای ارایه تسهیلات هدایت و تواناسازی به دانش‌آموختگان برتر، به استناد تبصره ماده ۳ و تبصره ۲ ماده ۴ «آیین‌نامه شناسایی و پشتیبانی از

اقدام ۱-۱-۱: بازنگری و بازتعریف ضوابط و مقررات مربوط به فرایندهای شناسایی، جذب و پشتیبانی از اجتماع نخبگانی در دستگاه‌های مسئول، با تأکید بر رصد فعالیت نخبگانی.

اقدام ۲-۱-۲: حمایت از دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و مراکز علمی حوزوی برای افزایش پذیرش استعدادها برتر با رعایت استانداردهای آموزشی، پژوهشی و رفاهی؛ و نظارت مستمر به منظور حفظ و ارتقای کیفیت تحصیلات تکمیلی در کشور.

اقدام ۳-۱-۳: طراحی و ایجاد سازوکارهای قانونی و انگیزشی برای استفاده بیشتر و وسیع‌تر از نخبگان در فرایندهای علمی، آموزشی، فرهنگی و مدیریتی دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و سایر نهادهای کشور.

اقدام ۴-۱-۳: سامان‌دهی و گسترش پشتیبانی‌های مستقیم و غیرمستقیم مادی به اجتماع نخبگانی در قالب بورس، جایزه‌های مقطعی و پژوهانه از سوی سازمان‌های دولتی، بخش خصوصی و نهادهای عمومی (وقف و خیریه)، منطبق با پیش‌پسرفت مرحله‌ای و اثرگذاری آنان.

اقدام ۵-۱-۳: ایجاد فرایندهای متنوع برای استفاده بهینه از فرصت خدمت نظام‌وظیفه صاحبان استعدادها برتر و نخبگان به منظور تمرکز بر حل مسایل اصلی دستگاه‌های مختلف با همکاری ستاد کل نیروهای مسلح.

دانش‌آموختگان برتر دانشگاهی» مصوب هیئت امنای بنیاد ملی نخبگان در تاریخ ۱۳/۳/۱۳۹۴ و به منظور اجرایی‌سازی بندهای «الف-۴» و «ب-۳» از ماده ۴ آیین‌نامه مذکور و با هدف شناسایی دانش‌آموختگان برتر دانشگاهی در مقاطع مختلف، حمایت از جذب و به کارگیری آنان و نیز ارتقای فرهنگ اسلامی- ایرانی در اجتماع دانش‌آموختگان برتر کشور و رفع بخشی از نیازهای معیشتی این اجتماع، این شیوه‌نامه تدوین شده است. با توجه به اصول حاکم بر تدوین تسهیلات بنیاد ملی نخبگان بر اساس نمودار زیر

می‌توان گفت هدایت هدفمند و تسهیل مسیر پیشرفت دانشجویان و دانش‌آموختگان برتر در دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های کشور، مهمترین هدف این طرح است. این مجموعه شامل سؤالات پرتکراری است که از درگاه‌های مختلف جمع‌آوری شده و در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفته است.

با توجه به این که در ادوار مختلف و متناسب با شیوه‌نامه‌های مرتبط، مواردی تغییر کرده

است، در این ویرایش تلاش شده است تا اصلاحات لازم صورت پذیرد؛ با این وجود ممکن است حاوی نقص‌هایی باشد. بنابراین مطالب این مجموعه‌ها نمی‌توان برای اجرای شیوه‌نامه طرح شهید دکتر چمران، کامل قلمداد کرد و چنانچه موضوعی مبهم یا مسکوت مانده، لازم است از معاونت آینده‌سازان استفسار شود.

در پایان درخواست می‌شود نظرات ارزشمند خود را به منظور اصلاح و ارتقای این پرسشگان، به معاونت آینده‌سازان بنیاد ملی نخبگان منعکس فرمایید.

با آرزوی توفیق الهی معاونت آینده‌سازان بنیاد ملی نخبگان

پرسشگان طرح شهید دکتر چمران

به منظور شفاف‌سازی و برطرف کردن ابهامات احتمالی در خصوص شیوه‌نامه بهره‌مندی دانش - آموختگان برتر دانشگاهی از تسهیلات دورهٔ پسادکتری (طرح شهید دکتر چمران) بنیاد ملی نخبگان، برخی از پرسش‌های متداول و پاسخ‌های آن‌ها در این بخش ارائه می‌شود.

۱. نخبه کیست؟

واژهٔ نخبه به فردی برجسته و کارآمد اطلاق می‌شود که در خلق و گسترش علم، فناوری، هنر، ادب، فرهنگ و مدیریت کشور در چارچوب ارزش‌های اسلامی اثرگذاری بارز داشته باشد و همچنین فعالیت‌های وی بر پایهٔ هوش، خلاقیت، انگیزه و توانمندی‌های ذاتی از یک‌سو و خبرگی، تخصص و توانمندی‌های اکتسابی از سوی دیگر، موجب سرعت بخشیدن به پیشرفت و اعتلای کشور شود.

۲. صاحب استعداد برتر (مستعد برتر) کیست؟

فردی که مستعد نخبگی است لیکن هنوز به شرایط آن دست نیافته و دست‌یابی به آن، مستلزم فرایند هدایت و توانمندسازی برای کسب خبرگی و نهایتاً اثرگذاری در اجتماع است.

۳. آیا می‌توان به افرادی که به تازگی دانش‌آموخته شده‌اند لفظ «نخبه» را اطلاق کرد؟

خیر؛ با توجه به تعاریف فوق، مشخص است که نودانش‌آموختگان، تا نخبه‌شدن راهی طولانی در پیش دارند؛ ولی دانش‌آموختهٔ برتر را می‌توان «مستعد برتر» دانست.

۴. آیا افرادی که مشمول طرح شهید دکتر چمران شده‌اند، عضو بنیاد محسوب می‌شوند؟

خیر؛ بنیاد ملی نخبگان عضو ندارد و هر یک از تسهیلات بنیاد صرفاً به دلیل احراز شرایط بهره‌مندی از هر پشتیبانی، به برگزیده اعطا می‌شود.

۵. آیا بنیاد ملی نخبگان برای افرادی که از تسهیلات این بنیاد بهره‌مند شده‌اند، گواهی بهره‌مندی از تسهیلات صادر می‌کند؟

بنیاد ملی نخبگان بر اساس اقدامات تکلیفی سند راهبردی کشور در امور نخبگان، با کمک سایر نهادهای کشور، تسهیلات متنوعی را برای اقشار مختلف اجتماع نخبگانی در سطوح مختلف فراهم آورده است. تسهیلات بنیاد به واسطه سوابق فعالیت‌های هر فرد شامل سوابق آموزشی، پژوهشی، فناورانه و سایر فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی به وی اعطا می‌شود. از این رو برگزیدگی در بنیاد ملی نخبگان افتخار جدیدی محسوب نمی‌شود که لازم باشد برای آن **گواهی** یا **معرفی‌نامه** به برگزیدگان اعطا گردد و برگزیدگان صرفاً از تسهیلات مربوط به این شیوه‌نامه بهره‌مند خواهند شد. در مورد برگزیدگان طرح شهید دکتر چمران، در صورت اتمام دوره پسادکتری در یک مؤسسه علمی (مراکز آموزش عالی، پژوهش و فناوری داخلی یا خارج از کشور که صحت مدارک صادره آن، به تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا شورای عالی انقلاب فرهنگی رسیده باشد)، مطابق با ضوابط مؤسسه، گواهی برای برگزیده از طرف مؤسسه صادر می‌شود.

۶. آیا در رزومه می‌توان به دریافت تسهیلات از بنیاد ملی نخبگان به‌عنوان افتخار اشاره کرد؟

تسهیلات بنیاد ملی نخبگان صرفاً به واسطه سوابق فعالیت‌های هر فرد (شامل سوابق آموزشی، پژوهشی، فناورانه و سایر فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی) به وی اعطا می‌شود. با توجه به آن که تسهیلات بنیاد به منظور توانمندسازی و هموار کردن زمینه جذب و اثرگذاری مشمولان، طراحی شده است و اثرات و تبعات دریافت آن، به‌صورت خودکار زمینه ارتقای مشمولان را ایجاد می‌کند، بنابراین استفاده از تسهیلات بنیاد افتخار جدیدی محسوب نمی‌شود. به بیان دیگر، تأیید درخواست‌های متقاضی در بنیاد، صرفاً به معنای بهره‌مندی از مزایای مندرج در تسهیلات تأیید شده برای وی است و برای درج آن در رزومه، ارزش خاصی نمی‌توان متصور شد. برای مثال، فردی که در یک جشنواره محصول محور و معتبر، شرکت می‌کند و در آن برگزیده می‌شود، به

دلیل دستاوردی که ماهیت مستقلی دارد و در آن جشنواره ارائه شده است، برگزیده می‌شود و به همین خاطر، برگزیدگی مذکور، امتیاز جدیدی برای متقاضی است؛ در حالی که برگزیده شدن برای بهره‌مندی از تسهیلات بنیاد، بر اساس امتیازاتی است که متقاضی از مجموعه فعالیت‌های خود کسب می‌کند. بنابراین برگزیدگی در بنیاد، مستقل از سوابق فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی، فناورانه و ... هر فرد نیست و افتخار جدیدی محسوب نمی‌شود. در مورد دوره پسادکتری شهید دکتر چمران در صورتی که به عنوان سابقه یک دوره تحقیقاتی در نظر گرفته شود، از طرف مؤسسه محل انجام پژوهش برگزیده، مطابق با ضوابط مؤسسه، گواهی انجام دوره پسادکتری اعطا می‌شود.

۷. تسهیلات دوره پسادکتری (طرح شهید دکتر چمران) با چه هدفی اعطا می‌شود؟

ارتقای توانایی‌های پژوهشی و فناورانه دانش‌آموختگان برتر دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و سایر مراکز آموزش عالی و پژوهشی کشور در فاصله زمانی دانش‌آموختگی تا اشتغال، مهمترین هدف این تسهیلات است.

۸. آیا دانش‌آموختگان رشته‌های پزشکی هم می‌توانند از تسهیلات دوره پسادکتری (طرح شهید دکتر چمران) استفاده کنند؟

بله؛ دانش‌آموختگان دوره‌های تخصص و یا فوق تخصص رشته‌های پزشکی مؤسسه‌های علمی نیز می‌توانند از این تسهیلات بهره‌مند شوند.

۹. آیا دانش‌آموختگان مراکز آموزش عالی خارج کشور هم می‌توانند از طرح شهید دکتر چمران استفاده کنند؟

بله؛ به شرطی که مدرک تحصیلی دوره دکتری تخصصی دانش‌آموخته، توجه به رشته تحصیلی وی، به تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد.

۱۰. آیا همه دانش‌آموختگانی که حد نصاب مذکور در شیوه‌نامه طرح

شهید دکتر چمران را کسب می‌کنند، مشمول تسهیلات این طرح می‌شوند؟

خیر؛ منابع مالی طرح شهید چمران نیز مانند منابع مالی هر تسهیلات دیگری محدود است و کارگروه بنیاد از میان افرادی که حد نصاب امتیازی را کسب می‌کنند، بر اساس ظرفیت تعیین شده، تعدادی را که نسبت به دیگران، برجسته‌تر باشند، برمی‌گزیند. در حال حاضر، این ظرفیت، سالیانه پنجاه نفر از بودجه بنیاد و تا سقف پنجاه نفر دیگر با استفاده از حمایت‌های مالی سایر نهادهای حامی است.

۱۱. طبق شیوه‌نامه تسهیلات دوره پسادکتری (طرح شهید دکتر چمران)،

یک فرد تا چندبار می‌تواند درخواست بهره‌مندی از این تسهیلات را ارائه دهد؟

محدوبیتی در این باره وجود ندارد. در صورتی که درخواست متقاضی، تأیید نشود، بعد از گذشت سه ماه می‌تواند با ارتقای فعالیت‌های علمی خود، درخواست خود را ثبت کند. در صورتی که فردی یک بار از تسهیلات شهید دکتر چمران استفاده کرده باشد می‌تواند مجدداً درخواست خود را ثبت نماید اما باید توجه داشت که بنیاد تلاش دارد فرصت استفاده از این تسهیلات را برای تعداد بیشتری از دانش‌آموختگان برتر فراهم کند و لذا بدیهی است که احتمال برگزیدگی وی پایین‌تر خواهد آمد.

۱۲. آیا برای رشته‌های مختلف، سهمیه‌ای در طرح شهید دکتر چمران

در نظر گرفته شده است؟

با توجه به محدود بودن منابع مالی، امکان اینکه برای هر رشته ظرفیت مشخصی در نظر گرفته شود وجود ندارد. اما برای گروه‌های علمی فنی-مهندسی، علوم پایه، کشاورزی و منابع طبیعی، علوم انسانی و تربیت بدنی، هنر و معماری و علوم پزشکی به طور جداگانه ارزیابی‌ها انجام می‌شود و بر اساس کیفیت متقاضیان و در فضای کاملاً

رقابتی، کارگروه افراد برگزیده را تعیین می‌کند. خاطر نشان می‌گردد در صورت پایین بودن کیفیت متقاضیان در یک گروه علمی خاص، ممکن است برگزیده‌ای در کارگروه فصل مربوطه انتخاب نشود.

۱۳. اگر فردی مشمول تسهیلات دورهٔ پسادکتری شود، آیا می‌تواند از دیگر تسهیلات اعطایی به دانش‌آموختگان برتر نیز بهره‌مند شود؟

پژوهشگرانی که در سال ۱۳۹۹ مشمول طرح شهید دکتر چمران با حمایت حداقل ۵۰ درصدی بنیاد شوند، می‌توانند بدون نیاز به بررسی و تشکیل کارگروه، تسهیلات طرح‌های شهید رهنمون، شهید تهرانی‌مقدم، بهره‌مند شوند. همچنین برگزیدگانی که با حمایت ۸۰ درصدی بنیاد معرفی شدند می‌توانند علاوه بر تسهیلات مذکور از تسهیلات شهید دکتری شهریار برای جذب هیئت علمی بهره‌مند شوند.

۱۴. آیا دانش‌آموخته می‌تواند هم‌زمان با ثبت درخواست برای تسهیلات دورهٔ پسادکتری (طرح شهید دکتر چمران)، برای تسهیلات جذب در مؤسسه‌های علمی (طرح شهید دکتر شهریار) نیز اقدام کند؟

بله.

۱۵. در طرح شهید دکتر چمران، استاد میزبان چه تعداد پژوهشگر پسادکتری می‌تواند هم‌زمان داشته باشد؟

محدودیتی در این زمینه وجود ندارد. اما برای برگزیدگانی که با حمایت صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوری‌ان کشور، دورهٔ پسادکتری خود را می‌گذرانند لازم است استاد میزبان طرح پسادکتری ناتمامی را با حمایت صندوق نداشته باشد.

۱۶. تقاضامحور بودن و یا اولویت‌محور بودن یک طرح برای استفادهٔ پژوهشگر آن از تسهیلات پسادکتری بنیاد، چگونه تعیین می‌شود؟

بر اساس شیوه‌نامه سال ۱۳۹۹، «طرح تقاضامحور» به یک از طرح‌های پژوهشی که بر

اساس نیاز نهادهای دولتی یا غیردولتی (اعم از مراکز صنعتی، مراکز خدماتی و امثال آن‌ها) و در قالب قرارداد بین مؤسسه علمی و نهاد مورد نظر انجام می‌شود، گفته می‌شود. همچنین «طرح اولویت‌محور» به هر یک از طرح‌های پژوهشی که بر اساس یکی از اولویت‌های پژوهشی مذکور در اسناد رسمی علم و فناوری کشور، انجام می‌شود، گفته می‌شود. بنابراین پژوهشگر بعد از مشورت با استاد میزبان، اولویت‌محور یا تقاضا‌محور بودن طرح را به بنیاد ملی نخبگان اعلام می‌کند.

۱۷. پژوهشگر چه وظایفی در قبال پرداختی بنیاد ملی نخبگان دارد؟

پژوهشگر در طول دوره پسادکتری باید بر اساس مفاد تفاهم‌نامه، گزارش‌های خود را در خصوص پیشرفت دوره، ارسال کند و ادامه بهره‌مندی از تسهیلات، منوط به تأیید این گزارش‌ها از سوی استاد میزبان و بنیاد ملی نخبگان است. در پایان دوره نیز لازم است گزارش کامل دوره و برون‌دادهای آن (اعم از کتاب، مقاله، گزارش و امثال آن‌ها) را پس از تأیید استاد میزبان و مؤسسه پذیرنده، به بنیاد ملی نخبگان ارسال کند. لازم است صرفاً در بخش قدردانی برون‌دادهای حاصل از دوره پسادکتری پژوهشگر، به حمایت مالی بنیاد ملی نخبگان اشاره شود.

۱۸. آیا پرداختی‌های طرح شهید دکتر چمران، شامل مالیات نیز می‌شود؟

آن بخشی که از سهم بنیاد به پژوهشگر پرداخت می‌شود به دلیل رویکرد حمایتی از اجتماع نخبگانی در حال حاضر مشمول مالیات نمی‌شود.

۱۹. مشمولان طرح شهید دکتر چمران چگونه می‌توانند از تسهیلات مندرج در

شیوه‌نامه بهره‌مند شوند؟

پژوهشگر برای بهره‌مندی از تسهیلات بیمه تکمیلی درمان، تسهیلات فرهنگی-رفاهی و اعتبار ارتباطات علمی می‌تواند درخواست خود را از طریق سامانه اطلاعاتی بنیاد ملی نخبگان (به نشانی

(sina.bmn.ir) ارسال کند تا در صورت تأیید بنیاد، تسهیلات (به‌طور مستقیم یا از طریق مؤسسه میزبان) به وی پرداخت شود.

۲۰. طرح پسادکتری با میزبانی استاد برگزیده جایزه علامه طباطبایی چیست؟

یکی از تسهیلاتی که بنیاد به اساتید شامخ و برگزیده جایزه علامه طباطبایی اعطا می‌کند این است که استاد برگزیده می‌تواند میزبان، دانش‌آموختگانی برای گذراندن دوره پسادکتری، باشد. برای این منظور متقاضی دوره پسادکتری با موافقت استاد شامخ درخواست خود را به بنیاد ارسال می‌کند و بنیاد نیز بدون ارزیابی، از پژوهشگر صرفاً به دلیل این که استاد میزبان وی برگزیده جایزه علامه طباطبایی است، برای یک سال حمایت می‌کند. برگزیدگان طرح پسادکتری شهید چمران نیز می‌توانند از میان اساتید شامخ برنده جایزه علامه طباطبایی، استاد میزبان انتخاب نمایند و در صورت موافقت استاد، وی می‌تواند دوره پسادکتری خود را شروع کند. در هر صورت هر متقاضی که بتواند موافقت استاد شامخ را کسب کند مستقل از برگزیدگی وی از تسهیلات شهید دکتر چمران، بنیاد ماهانه حق‌الزحمه‌ای معادل ۱۱۰ درصد حقوق استادیار پایه یک در سال شروع دوره پسادکتری را به محقق پرداخت می‌کند.

والسلام